

ŠTĚTÍN A OKOLÍ VODNÍ LABYRINT NA SEVERU POLSKA

TEXT: PETR SNÍŽEK, FOTO: MARTIN BOUZEK, PETR SNÍŽEK

PŘEDLONI JSME PROPÁDLOVALI GDAŇSK, VLONI VRATISLAV A LETOS PADLA VOLBA NA ŠTĚTÍN (SZCZECIN). PŘI POHLEDU NA MAPU BYLO JASNÉ, ŽE PLAVBA SAMOTNÝM CENTREM MĚSTA NEBUDE TAK ATRAKTIVNÍ JAKO V PŘEDCHOZÍCH DVOU PŘÍPADECH (ONA JE TOTIŽ LAŤKA OPRAVDU VYSOKO), NICMÉNĚ ZAJÍMAVÁ URČITĚ BUDE. ZASE SE ALE ZDÁLO, ŽE MNOHEM PESTŘEJŠÍ VYŽITÍ NABÍZÍ BLÍŽKÉ OKOLÍ MĚSTA. A TOTO ZDÁNÍ SE I POTVRDILLO.

V textech o Polsku už to je trochu ohraná písnička, ale stejně se budu opakovat. Cesta do Štětína je díky polské dálniční síti pohodlná, ať už se sem vydáte z jakékoliv části republiky. Z Prahy jste tam za pět, z Ostravy za necelých šest a z Brna za necelých sedm hodin. Mnoho lidí sice Štětín vnímá jako přímořské město, ale není tomu tak. Ačkoliv ve Štětíně oficiálně začínají mořské vody a najdeme tu přístaviště a loděnice, mezi Štětínem a Baltským mořem leží ještě závěrečný úsek řeky Odry a Štětínský záliv, což je dohromady okolo 70 km – k opravdovému moři tedy musíte ještě kus popojet (nebo chvíli pádlovat).

My na okraj Štětína přijíždíme v pátek večer a ihned míříme na ubytování, které jsme měli zajištěné v místě zvaném Centrum Żeglarskie (www.centrumzeglarskie.pl), což doslovně přeloženo znamená centrum

plachetnic. Jedná se o přístaviště vzdálené asi 5 km vzdušnou čarou východně od centra města a ležící na březích jezera Dąbie, které je poměrně rozlehlé, takže snadno získáte iluzi, že jste u moře. Centrum Żeglarskie nabízí několik možností ubytování. My jsme využili pronájem chatky určené až pro 4 osoby a vybavené vším potřebným od sprchy po vývrtku. Navíc to od chatky máme jen 100 m k přístavišti, takže nebude problém vyplout a prozkoumat okolí.

Po příjezdu chvíli dumáme nad mapami a popravdě řečeno moc nevíme kudy kam, protože možnosti jsou zdánlivě nekonečné. Trochu nám pomůže mobilní aplikace ExploreODER, která je zdarma ke stažení a jsou v ní kromě nástupních míst nebo třeba možnosti občerstvení vyznačena také zajímavá místa. Nakonec naše plánování skončí u toho, že se vydáme severním směrem a zbytek necháme na osudu.

Vzhůru do vodního bludiště

Ráno nás vítá slunečná obloha a bezvětří. Na polovinu dubna opravdu krásný jarní den. Jelikož jsme očekávali, že tady napádlujeme mnohem víc kilometrů než v Gdaňsku nebo Vratislavi, zvolili jsme plastové mořské kajaky, na kterých by to neměl být problém. Konkrétně jsme si přivezli kajaky Endless a Unplugged od dánského výrobce Design Kayaks, které vloni na podzim zařadil do svého sortimentu pražský HG sport a oba tyto modely má jako testovací. Ukázalo se, že to byla skvělá volba. Samotné lodě jsou povedené a navíc vizuálně opravdu hezké, takže budou dobře vypadat na fotkách. A hlavně díky nim dokážeme výrazně zvýšit náš akční rádius.

Po zrcadlově klidné hladině jezera vyrážíme severním směrem podél východního okraje ostrova Czaplí Ostrów. Na jezeře jsme sami, sem tam se mihne racek nebo labuť a my se

rozhlížíme do všech stran po rozlehlé vodní ploše. Na levé straně občas zahlédneme špičky jeřábů z přístaviště a loděnic, kterých je okolo Štětína požehnaně. Nicméně zatím jsme pořád v přírodě, obklopeni lány rákosí, ze kterého občas vystrkují koruny statné stromy. Brzy odbočujeme doleva kanálem Dąbski Nurt a začínáme se nořit do vodního labyrintu. Díky aplikaci ExploreODER zjišťujeme, že v těchto místech kdysi žil ornitolog Paul Robien se svojí ženou a věnovali se vědecké činnosti. Bohužel se jim stala osudnou 2. světová válka. Jejich zdejší pobyt připomíná kamenný pomník, kterého bychom si bez mobilní aplikace sotva všimli. Podobných zajímavostí nám během cesty aplikace ukázala ještě mnoho.

Najednou jsme na vodní křižovatce a máme několik možností kam dál. Vybíráme cestu rovně, která nás zavede na ochutnávkou průmyslových přístavišť, abychom se za chvíli stočili doprava a u nejstaršího plovoucího doku v Evropě (na ten nás opět upozornila aplikace) ještě jednou doprava, a najednou jsme zase v přírodě. Před námi je jen široký kanál lemovaný rákosím a vzrostlými stromy. Na vodní hladině pozorujeme několik labutí a pár jich vidíme také sedět na hnízdech. V jednu chvíli jsme nejspíš zahlédli i orla, ale byl to jen mžik. Za nějakou chvíli jsme opět na rozlehlé hladině jezera Dąbie. Jeho přejezd si ale necháme na jindy. Stáčíme se opět k severu podél ostrova Wielka Kępa. Na něm nás zláká pěkná písčinatá pláž, kde na chvíli zastavíme, abychom si protáhli nohy.

Do víru velkoměsta

Další plavba nás zavede na sever Štětína. Zde máme opět několik možností volby. Severně od nás by šlo dál proplouvat přírodními kulisami, my ale stáčíme loď na západ do průplavu Orli Przesmyk a míříme do města.

Severní část Štětína je jedním obřím námořním přístavištěm se vším, co k tomu patří. Jako mávnutím kouzelného proutku jsme pryč z přírody a okolo nás jsou tuny a tuny betonu a oceli. Na okraji vodní plochy kotví nejrůznější lodě od malých motorových člunů až po obří tankery, břehy jsou lemované lesem jeřábů a ze všech stran se ozývá lomoz. Chvíli jen sedíme a hledíme na to neuvěřitelné divadlo. Musíme ale dávat pozor, protože z obou směrů se blíží velké lodě, se kterými bychom se nechtěli zkoušet přetlačovat. Máme nastudováno, kam v přístavu smíme a nesmíme, a pečlivě to dodržujeme. Samozřejmě si neodpustíme focení, protože něco takového v Česku prostě člověk nemá šanci vidět. Zároveň se pomalu suneme jižním směrem po západním rameni Odry (Odra Zachodnia) do centra města. Je to proti proudu, ale ten tady není nijak znatelný.

Opět se jako lusknutím prstů mění okolí řeky a industriální kulisy přechází v řadu historických budov na levém břehu řeky (po naší

NAHORĚ: VYPLOUVÁME Z PŘÍSTAVU CENTRUM ŻEGLARSKIE. **UPROSTŘED:** OKOLÍ MĚSTA JE OBKLOPENO MNOŽSTVÍM KANÁLŮ, KDE SI PŘÍPADATE JAKO V NAPROSTÉ DIVOČINĚ. **DOLÉ:** NA ROZSÁHLÉ PLOŠE JEZERA DĄBIE.

pravici). Postupně mjíme krásnou historickou budovu, ve které sídlí několik státních institucí, hned vedle ní obdivujeme velkolepou budovu Národního muzea (Muzeum Narodowe), před kterým se rozprostírají vyhlídkové terasy s fontánou (Wały Chrobrego). O kousek dál občas zahlédneme Štětínský zámek (Zamek Książąt Pomorskich), jehož bílá fasáda a zelená barva střech výrazně kontrastují s okolní zástavbou. Nad tím vším se ještě tyčí špičatá věž katedrály svatého Jakuba (Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła), která je s výškou 110 m druhým nejvyšším kostelem v Polsku a nejvyšším kostelem v oblasti Západního Pomořanska. Zároveň se díky částečně proskleným střechám jedná o parádní vyhlídkové místo, kam se můžete po zaplacení vstupného dostat výtahem.

Centrum města samozřejmě chceme prozkoumat i pěšky. Za výstupní místo volíme

sníženou část levého břehu u mostu Długi, kde posedává několik rybářů. Mimochodem, tento most je označován jako hranice mezi mořskými a říčními vodami. Znamená to, že doteď jsme pádlovali po moři, a až se vrátíme a pojedeme dál na jih, už budeme pádlovat po řece. ▶

1. S TOUHLE OBŘÍ LODÍ JSME SE PROSTĚ MUSELI VYFOTIT. 2. PŘÍRODA JAKO MÁVNUTÍM KOUZELNÉHO PROUTKU ZMIZÍ A JSME OBKLOPENI BETONEM A OCELÍ. 3. PŘÍPLOUVÁME DO CENTRA MĚSTA. 4. SOCHA LEGENDÁRNÍ KOČKY UMBRIAGA NA NÁBŘEŽÍ BULWAR PIASTOWSKI. 5. MODERNÍ BUDOVA FILHARMONIE ZÍSKALA MNOHO OCENĚNÍ V ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍCH. 6. VZDĚLÁVACÍ CENTRUM MORSKIE CENTRUM NAUKI A TAKZVANÍ ZDVIŽOSAOUŘÍ JSOU NA NOC KRÁSNE OSVĚTELNI. / F: POMORZEEZACHODNIE.TRAVEL

Lodě ponecháme u vody a vydáváme se nejprve naplnit žaludky. Jdeme chvíli po nábřeží Bulwar Piastowski lemovaném bronzovými sochami a působivými grafitti. Zaujala nás třeba socha kočky, o které jsme se dočetli, že se jmenuje Umbriaga. Původně byla rezavá a je to zdejší jakchtařská legenda (určitě si její příběh najdete). Potom už zamíříme do ulic. K návštěvě nás brzy zvláká řemeslný pivovar s restaurací Browar pod Zamkiem, a hned jak začneme hasit žízeň lahodným pšeničným pivem, víme, že to byla dobrá volba. Jídlo bylo rovněž výtečné. Jako správní Češi a vyhládlí kajakáři jsme si k pivu dali vepřové lahůdky, ale k máni jsou i ryby a další typické pochoutky místní provenience.

PRO STAŽENÍ APLIKACE
EXPLOREODER SI
NASKENUJTE QR KÓD

Potom už se vydáváme do ulic. Musíme vychodit to pivo, protože na vodě tu platí nulová tolerance alkoholu a vodní policie (Policja wodna) by nás v případě pozitivního testu mohla dokonce i připravit o řídičský průkaz. Zároveň se ale chceme zblízka podívat na katedrálu sv. Jakuba, projdeme se okolo Iónského paláce (Pałac Jónski) a potom směřujeme k moderní budově filharmonie

(Państwowa Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza), která získala nejedno ocenění v architektonických soutěžích. Odtud směřujeme k Národnímu muzeu, před kterým se nám otevře široký výhled na řeku a také na další zajímavou budovu, kterou je Mořské vzdělávací centrum (Morskie Centrum Nauki im. prof. Jerzego Stelmacha). Budova tohoto centra má zajímavý tvar připomínající velké námořní loď a v noci je dokonce barevně osvětlena stejně jako trojice již nefunkčních jeřábů hned vedle ní. Těm se říká „zdvižosaouři“ (dźwigozaury), protože připomínají pravěké tvory. Chvilí posedíme a kocháme se, ale ne dlouho, protože nás čeká další porce kilometrů v kajaku.

Poprvé na řece

Nasedáme do kajaků a vyplouváme dál proti proudu Odry. Jak už bylo zmíněno, až nyní jsme oficiálně v říčních vodách. Historické budovy rychle zůstávají za našimi zády a my se pozvolna vracíme do přírody.

Za město to máme asi 5,5 km, a teprve když se u trojice mostů stočíme doleva do vodního toku Kanal Lesny, jsme opravdu zpátky v přírodě. Není tu takový klid, jaký jsme zažívali dopoledne, protože na březích je mnoho rybářů a piknikujících rodinek, ale na vodě jsme sami. ExploreODER nám sděluje, že se v těchto místech kdysi jezdily závody v rychlostní kanoistice, což vyvolá debaty o tom, jestli bychom olympijský kilometr na našich lodích ujeli za 6 minut. Dopadne to tak, že to musíme vyzkoušet. Výsledkem jsou vytahané ruce a vítaná pauza v místě, kde se vracíme do Odry. Tentokrát je to její východní větve Odra Wschodnia, někdy také označovaná jako Regalica. Přestávku si dáváme u pozůstatku zvedacího železničního mostu a po ní se vydáváme na posledních asi 5 km plavby do našeho přístaviště.

Vysedáme po sedmé hodině večerní, v rukách máme asi 30 km, k tomu nějaký ten kilometr pěšky a jdeme odpočívat. Zítřka totiž pokračujeme a nebudeme na to sami.

Průzkum Meziodří

Na neděli máme domluvený sraz s místním kajakářem, který je opravdový lokální znalec, a celé vodní bludiště v okolí Štětína zná jako vlastní boty. Jmenuje se Szymon Maksymiuk a je ze společnosti Żegluga Szczecińska, která mimo jiné také dohlíží na výjimečné vodní lokality a rekreační oblasti určené pro jachtaře, pádlery, turisty či ornitology a stojí za projektem aplikace ExploreODER, kterou mu neopomineme pochválit. Jsme domluvení, že společně propádlujeme velmi zajímavou ►

ŠTĚTÍN

Polsky *Szczecin* a německy *Stettin* je město (a přístav) položené na řece Odře. Ano, Štětín neleží u moře, ač by to nejedem turista od města ležícího v Západopomořanském vojvodství, jež má 185 km mořského pobřeží, mohl očekávat. Štětín je hlavním městem Západopomořanského vojvodství a historickou metropolí Pomořanska. Štětín byl založen slovanskými osadníky již v 7. století, avšak městská práva získal v roce 1243. Žije zde přibližně 388 000 obyvatel na ploše 301 km².

Pro podrobné informace můžete zavítat na pomorzeczachodnie.travel.

NAHOŘE VLEVO: KATEDRÁLA SV. JAKUBA JE S VÝŠKOU 110 M DRUHÝM NEJVYŠŠÍM KOSTELEM V POLSKU. **NAHOŘE VPRAVO:** VPLOUVÁME NA KANAL LESNÝ A BRZY SI ZKUSÍME, JAK RYCHLE ZVLÁDNEME TRÁŤ 1000 METRŮ. **DOLE:** WALY CHROBREGO PŘED NÁRODNÍM MUZEEM JSOU SKVĚLÝM MÍSTEM K ODPOČINKU A JE Z NICH KRÁSNÝ VÝHLED NA ŘEKU ODRY I NA MĚSTO.

oblast severně od Štětína zvanou Meziodrží (Międzyodrze). Bohužel musíme trochu zkrátit plán, protože Szymon přijíždí s informací, že se naším směrem ženou velké bouřky a na odpoledne je dokonce vydaná výstraha. Navazujeme kajaky a za 20 minut jsme ve vesničce Siadło Dolne, odkud se vydáme na přibližně 10 km dlouhou plavbu.

Přepádáme široké koryto západní Odry a skrz zubem času značně poznamenané malé zdymadlo vplouváme do úzkého kanálu Żeglicky Przekop. Divíme se, co tady dělá zdymadlo, ale hned je nám vše vysvětleno.

Meziodrží se táhne přibližně 60 km proti proudu Odry až do Německa a je to v podstatě takový ostrov ležící mezi západní a východní větví Odry. V minulosti byl tento kus země intenzivně zemědělsky využíván – sloužil jako pastvina. Zároveň byl využíván jako ochrana před povodněmi – celý „ostrov“ je protkán hustou sítí z větší části uměle vytvořených kanálů a jezer a vstupy do nich jsou opatřeny zdymadly. Ta jsou dnes již nefunkční,

ale v minulosti to fungovalo tak, že při velké vodě se zdymadla otevřela a oblast Meziodrží ji akumulovala. Potom se zase vzniklé jezero pomocí zdymadel pomalu vypouštělo. Poslední desítky let už se tato oblast nijak nevyužívá, což dalo vzniknout velmi zajímavé krajině, ve které se usídlila řada živočišných druhů, až byla nakonec vyhlášena obdoba naší chráněné krajinné

ŻAGLE SZCZECIN A THE TALL SHIPS RACES

Štětín je městem, které žije na vodě a s vodou. Ve dnech 14. až 16. srpna 2026 se zde bude konat největší polský sraz plachetnic „Żagle Szczecin“. Účastníci se mohou těšit na plachetnice, koncerty a atmosféru mořského festivalu, který se tradičně koná na Watach Chrobrego a v Łasztowni.

V červenci roku 2028 se potom Štětín opět stane cílovým přístavem velkých plachetnic! Bude se tady již po páté konat finále The Tall Ships Races!

oblasti Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry. V německé části je potom Meziodrží od roku 1995 dokonce národním parkem Nationalpark Unteres Odertal. Zajímavostí také je, že Němci zachovali tuto krajinu v její původní podobě, takže se tam stále pasou stáda a vše je jako před sto a více lety.

Za chvíli vplouváme do toku Żeglica, který nás zavede na Jezioro Samotne. Tato vodní plocha vznikla rovněž uměle a sice před 100 lety při budování dálnice A6, která Meziodrží přetíná nedaleko. Na její násypy bylo potřeba někde brát materiál, a ten se těžil, co nejbližší to šlo. Na jezeře pozorujeme ptáky, narazíme na bobří hráze a Szymon nám popisuje, jak to tu v létě pokrývají lekníny a další rostliny, pak je to prý úplná plovoucí zahrada.

Bohužel se k nám od západu blíží mračna, takže se začínáme vracet tokem Żeglica zpátky do Odry, do níž vplujeme dalším rozpadajícím se zdymadlem. Na jednu stranu je nám líto, že jsme nepoznali víc zdejších zákoutí, ale na druhou stranu je to asi jedno, protože oblast je tak rozsáhlá, že

bychom tu museli strávit dny a ne hodiny, abychom ji probádali.

Pohrát si a domů

Na závěr ještě míříme k již zmiňované budově vzdělávacího centra Morskie Centrum Nauki. Tentokrát ji ale jdeme poznat zevnitř. Vzdělávací centrum je určeno hlavně dětem, nicméně ani pro dospělé není bez zajímavosti. V několika patrech najdete nespočet exponátů, z nichž většinu si můžete osahat nebo vyzkoušet. Během chvíle jsme jako malí kluci a zkusíme si třeba řídit obří nákladní tanker (zatáčí opravdu, ale opravdu pomalu), pohráli jsme si s počasím nebo s magnetickým polem Země, zkusili jsme, jak fungují různé typy plachet a ještě mnoho dalšího. Hodně času jsme také strávili u jakaku OLO, na kterém známý polský kajakář Aleksander „Olek“ Doba potřetí přelul Atlantik. Na úplný závěr se jdeme podívat ještě na prostorné terasy na střeše, odkud jsou pěkné výhledy.

VLEVO: MORSKIE CENTRUM NAUKI V NÁS NA NĚJAKÝ ČAS PROBUDILO MALÉ KLUKY. **VPRAVO:** KAJAK OLO, NA KTERÉM ALEKSANDER DOBA POTŘETÍ PŘELUL ATLANTIK.

NAHOŘE: BOUZÍNO A SZYMON V JEDNOM ZE STARÝCH ZDYMADEL V OBLASTI MEZIODŘÍ. **DOLE:** KANÁLY MEZIODŘÍ JSOU DÍKY OKOLNÍMU VYSOKÝM BLUDIŠTĚM, KDE BEZ MAPY NEMÁTE ŠANCI. / F: SZYMON MAKSYMUK

Ano, zažili jsme toho tady za dva dny opravdu hodně a ano, bylo by fajn strávit tu mnohem více času, protože vodní bludiště okolo Štětína je neuvěřitelné. Mimochodem, Szymon nám pověděl, že se pokoušel odhadnout délku vodních cest a cestiček v blízkém okolí Štětína a dostal se k číslu 250 km. My

jsme napádlovali asi 40 km, takže jsme zvládli zhruba šestinu. Ale i na souši by bylo mnoho dalšího k objevování, o plavbě po jezeře Dąbie a třeba i po Štětínském zálivu ani nemluvě. Takže příště na delší čas!

Článek vznikl ve spolupráci s Polskou turistickou organizací. ■